НАПРЕДАК

Новине ове излазе двапут на недјелу и то у вторник и петак у вече.

Цјена је годишња 6, на по године 3, а на четврт године 1 фор. 30 кр. сребра.

Издаје и уређује:

Дан. Медаковић са друштвом Српског Напредка.

Предплату примају поште а гдје поште непримају, нека предплатници пошљу Учредништву »Напредка.«

У новине ове примају се различити огласи.

Број 3. **У Карловцима 11. Јануара.** **Година 1849.**

Ланац мађарске силе, која је од сваке руке, од сваког метала била састављена, почео се је већ једанпут разкидати. Мрежа, у коју су више од половине нашег народа били уватили, осипље се тако нагло, да је већ престала бити опасна и за оне, кои су јошт у њој. Слава Богу а хвала Српској десници, која је мрежу ту кидати почела.

У очи Божића хтедоше Мађари преко Панчева да нам цјело Војводство поплаве. Мало нас је било, кои се поплава тога нисмо бојали. И да неприскочи брат брату у помоћ, Бог зна шта би јошт било.

Данас стоимо другчије. Данас видимо, данас гледамо наше жеље, нашу вољу од 1. Маја испуњену.

Као што смо по жељи срца нашег и по поуздању на нашу правицу и Српску мишицу у првом и другом броју нашега листа обећали, јављамо с веселим гласом, да је сили мађарској у нашем војводству куцнуо последњи час. Вршац, Бјела црква, Бечкерек, Бечеј један и други, Врбас, гњезда наши крвопија, у рукама су Српским. По овим мјестима, која су толику нашу крв попила ликује данас Српска витежка војска. Мјеста та, из кои нам је о глави рађено под барјаком круне кривог крста, међу данас на своје чело знамење Душаново. Српски барјаци прекривају данас скоро цело Војводство.

Радуј се роде, радуј се сине Српски, данас ти је подигнут град твог народног' живота и на другом мјесту. Нежали за труде, за штету и проливену крв, јер си сад задобио оно, што си био дужан тражити до последње капи крви, до последњег Србина. Радуј се и од овуд увјери се, да ће ти така срећа и на трећој страни послужити. Утврди се, укрепи се у Војводству, које си са знојем и крви твојом задобио, па се одмори и прибирај снагу за последњи твој посао!

Ми смо се здраво плашили, да нам туђинац Војводство не извојује. Бојали смо се јако те срамоте. Туђи залогај мало кад неприсједа. Сад је чест имена и глас јунаштва Српског спашен: Војводство Српско Српска је десница извојевала.

Гл. је одбор од неки дан много о скупштини говорио. Умало није закључио, да се скупштина сазиље.

Ми нећемо овдје да питамо, били се на тај позив скупштина скупила; нећемо да питамо ни то, како би и коликоби посланика они из ког мјеста, предјела или од ког броја душа позвали. Ми ћемо само питати:

1 јели скупштини време?

2 Ко ће се на скупштину звати,?

3 зашто би се та скупштина сад сазивала?

Прво је питање одбор рјешио с тим, што се на то питање није ни сјећао. Њему је свакад време за скупштину.

И друго питање њему немора бити опредјелено; нек дође ко оће, па макар ко дошао, само нек је скупштина ту. Неки још сумњају да би многима било угодније више скупштинара имати, кои дјела државна разумију.

Треће је питање одбор рјешио с тим, да се скупштина сазове сбог тог' што је Патриарх у Земуну, или још сбог уређења и устројства Правителства.

Нами треба најприе знати, да је одбор на ову мисао пао и на ову дјејателност дошао, кад је Патриарх писао му, да се мане сједница и да гледа сваки од њи онај посао, кои је коме одређен.

Ми мислимо о скупштини сасвим другчие, особито о оној скупштини, која ће основ полагати нашем државном дому нашем државном граду, о скупштини, која ће најважније предмете израђивати. За поједине изванредне случајеве и потребе може се скупштина сазвати и у необично време. Али скупштина, која ће полагати темељ нашег живота, наше среће, неможе се сазивати кад коме падне на ум. Французи, кад су Вилица краља одпуштили, устроили су привремено правителство и ако нису имали с никим рата, нису одма скупштину сазвали, него су оставили времена да се народ стиша и обавјести о оној форми владе, која му предстои. И ми несмјемо народ неприправан звати, јер још незна зашто се зове, па незна ни кога му треба избирати. Наша је још једнако највећа брига, да војводство наше од непријатеља очистимо. Већа је част избиратеља још у живом боју, а има тамо и онакови, кои би и избрани бити могли.

Оно дана, кад је гл. одбор претијо да ће скупштину сазвати, од Баната имали смо у нашим рукама Панчево и Ковин, а од Бачке Шајкашки Баталјон и Ст. Томаш. Тако би ова мјеста са сремом устав и сва дјела Војводства, све законе за цјело Војводство израђивала и главу-војводу-бирала. А то није право, није у реду. Сав народ мора градити законе. Ко ји неради или на њи не пристане за тога они неваже, зато га нису они закони. И моја воља мора бити у закону, ако ће за мене да важи.

Осим тога треба нами народу јавити, какво му дјело предстои: треба га опоменути, да се за то најважније његово дјело спреми. Народ сам мора се колико толико са начином нашим правим упознати. Њега треба здраво опомињати, да он добро узме на ум, кога ће на Скупштину послати, коме ће своју вољу и срећу повјерити. А Правителсто мора најприе одредити, колико ће се Скупштинара сазвати, одакле колико. Оно мора наредбе учинити, да се при тим изборима нечине злоупотребленья него да народ може оне избирати, у коима највише повјерења има, да га могу достојно заступати.

Долготерпѣніе дакле ви, кои незнате шта је скупштина а скупштину сад желите. Ви, кои проект правите, пожурите се, јер до кои дан биће Војводство очишћено од Мађара. А ти, народе Српски, узми се на ум, да ти толика мука, толики труд, толика крв, толике друге велике жертве твоје небуду узалудне; пази на све што радиш а особито гледај још сад, кога ћеш у мјесто тебе на скупштину послати, коме ћеш нито твога живота повјерити.

Из извјестија нашег, кое смо у 2 бр. о сједници Гл. Одбора дали, видили су читатељи, да је Патријарходредио комисију која ће израђивати проект устава, устројства домаћег и отношења наши спрам Троједине Краљевине, други народа Монархие и спрам Цара. У 1. броју изјавили смо ми да је зато комисија нуждна а у другом да је већ одређена.

Многи су чланови одбора мислили, даће оно, што та комисија изради, бити закон готов и да га више нико неће претресати. То је жалостан знак нашег политичног знања. Кое сбог тога, што је члановима одбора било противно, што је та комисија

Библиотека Матице Српске у Новом Саду

одређена без њиовог знања, кое пак због тога, што се боимо, даће такови људи и изван одбора бити, ми смо се обећали изјавити шта је та комисија, и то ради неки чланова одбора и они изван одбора, кои то незнају.

Законе ствара, гради и прави народ кроз свое повјеренике или представнике. Представници, кои Скупштину сачињавају, за своју олакшицу, одреде обично из свое средине неколико другова, кои ће овај или онај предмет израдити. Кад ови' кои се на то одреде, предмет израде, подносе га цјелој скупштини. Скупштина га прегледа, претреса, ако је нуждно прекраја и дотеруе онако како већина њена нађе да треба. А како већина нађе да треба, онако мора остати, онако је закон. Овај закон подноси се глави државној на потврђење.

Тако се ради обично у другим државама, у други народа. Ал код нас је боље за сад, да се оно напред изради, што би скупштина морала радити. Ми се сад сасвим наново устројавамо. Ми сад имамо велики посао. А морамо желити, да се ови послови сврше што је прие могуће. За то, да неби скупштина морала чекати, док комисију за ово дјело одреди, и док ова опет то изради нуждно је и пробитачно, да се за скупштину припреми све што је нуждно. Проект овај, кои ће комисија израдити, поднеће се готов скупштини. А скупштина ће проект исти из реда претрести, па оно задржати што нађе да је добро, оно изоставити што нађе да неваља а оно дометнути што нађе да је изостављено. За нас је овака комисија поготову нуждна, јер смо видили 1 Маја а особито 27 Септ. да се на скупштину шаљу људи од народа понајвише такови, кои ове послове неразумију.

Комисија је дакле била нуждна. Њено дјело долази на суд скупштине. Скупштина га може прекрајати како јој је воља. И Комисије се ове нетреба бојати, као што неки чланови одбора од ње зазиру. И они сами, акосу кадри, могу проект такав израдити и скупштини поднети. Ако њиово дјело буде боље него комисије, скупштина ће га прие примити.

Међутим, као и у сваком послу, и овдје у ту комисију желити је врсне способне и таке људе, кои су дух данашњега времена дух народа, добро разумјели. Имена њиова (види Земун) здраво су измјешана. По тој смјеси можемо закључити, да ће у њој бити доста препирке, да ће често и доста бити противни мњенија. Сбог тога ће, ми се боимо, посао тај касније се свршити, него што ми желимо. Само нека се опомену, да то дјело долази на суд народа. Ако ваљано израде, служиће им на дику, ако ли буду небрежљиви, неће остати достојно неокрпљени.

Ми се надамо дјела те комисие читатељима саобштавати моћи. Ако неможемо друкчие доћи до такови извјестиа, ми ћемо ради тога послати нашег једног члана. А сједнице комисие ваљдаће бити јавне.

Беч 10. Децем. 1848.

Б. Ви ћете већ у рукама имати Царске Манифесте, коима потврђују се Достоинства Патриарха, и Војводе, коима повраћа се народ Србски, у старо-исторично своје стање; и само ту реч „војводство“ не уме, не може да изрече, чудно, да у том на кратко и на јасно на видило не излази, што је кроз сва времена, и код сви прави народа, најсветије, и најјасније било, ... разумевам „наше Србско политично биће“; које би требало да је тако људма пријатно, као што је по Богу истино, људма тако свештено или неприкосновено као што је од Бога благословено. Но и у том погледу обвезује се Цар јавно и пред светом, да ће све учинити; што више себе храбром и вјерном Народу као таквог дужника изјављује, који поред чистог обвезателства, и јемества даје, и у та два исторична званија, то јест две главе, Србима најмилије, ствара и залаже. Оваково обвезивање и више је нешто у себи, и теже, него чисто и просто изриком припознато „Војводство Србско“, — и мени увек остаје непоњатно, како је до тога дошло, да политичари волеше тежи јарам на себе узети и опет у сумњи остати: него просто слово Божие изрећи: „Народе! тебе је Бог храбра велика створио! ја те видим, ја те признајем; твоје је суштество, твоје и Војводство.“ —

Но за ово отићи ћу до неке браће Хрватске, ... они су бољи у „Бога“ ... шат они бољма узмогу „дјело руку својеју“ протолковати.

Ја сам одавна рекао: Пријатељи највећег човека у роду, могу бити непријатељи народа, т. ј. неуживати овога љубав, овога повјерење, или могу тако поступити да овога повјерење сасвим изгубе.

Тако је догодило се у нашој Србској ствари. Премда је народ Хрватски припознао Војводство Србско, опет зато има неки људи овде, коима вјера и политика никако недопушта да они то поњају. Они јошт држе, да Србски народ, у Хрватској торбици треба да виси о врати обште монархије, .. Нек буде народ Србски, ал' не Војводство,! ... они исти људи већ су готови и све вас доле, Србе и Хрвате Југославенима звати, да и по самим новинама пишу, како ће Југославенима свима допасти се, што њи ћесар „уштедрава“, ... чини ми се, да и своје подручне људе до вас доле шиљу, да вам их хвале, и заслуге њиове о вама у звезде кују, па тако од Србског народа можда и благодареће адрессе донесу; коима би после они заиста то доказали, да се двоје слило у једно; да нетреба два бића народња на југу, но један тамо народ, једна и то њиова, овде репрезентација: те би тако ми као Јона у киту пропали ... (Из тога ћете видити, зашто ово политично име „војводство“ још није изречено; — премда је много лакше било ово учинити, него оноликим обвезателствама на будућност наваљивати.)

Чудно је, да ти људи, који су и при последњем Хрватском сабору обрали своје симпатије, усуђују се помислити сад, да код Србског народа што рачунати могу. Њима није доста, што им Срби Хрватску праве и сачињавају; они се и данас још не стиде, на Срем очи бацати, то јест себе свуда мећати, а нас нигде.

Народ Србски, као сајузник Хрвата, већ предпоставља да посебице „суштествује;“ јербо иначе како би био сајузник? Народ Србски већ по самој сили сајуза, и по светињи братства рачуна на помоћ узајмну Хрвата: — а та ће се у том састајати: да у првом свом сабору своим људима неоставља њиова лична и религиозна мњенија, која могу бити и глупост; но да им у дужност постави, да они политику троједне краљевине, за своју приме, т. ј. Србско Војводство неподривају; или пак ако то прегорети немогу, учинити немогу ... да са својом слободном савести дома, или у цркви јединоспасајућој остану.

То ће бити закон правде према Србском народу; закон слободе према самим тим лицама, кад њиову ћуд и предразсудке њиове само у град не пуштамо, .. ал' у двору своји присију, свог крова, и обштег Бога „неприкосновене“ остављамо.

Очекивајући то од сабора троједне Краљевине, имамо се без сумње надати, да у осталом, што за нас рјешити ваља, нећемо препона имати; особито док и код двора виде, да оно, што К. и О. говоре, није одзив нити Хрватског а камо ли Србског народа.

Из Задра.

У сретном ми сада времену живимо, у времену слободе, од које нити што благороднијег, ни честнијег, ни пожеланијег на свјету бити може. С њом тек и кроз њу долази човјек до правог познавања самог себе, до познавања достоинства свога, своји права и своји дужности и због тога, дошавши он до праве свјести своје, бранисе од насртања ма каквог и ма чијег, које би му достојанство ово, ова права гњечило и пиштило, рјечију неда се газити од никог. У слободи тек добре грађане држава имати може. Слобода засађуе у срцу човјека значај такав, кој га склоњена чини да добро твори пут му и начин каже, како и гдје да храброст и дјејателност своју покаже, и како и чим славу себи да придобије.

Кад је слобода такова, и кад су јој тако благодетна дјејствија њена, то који је тај, који неби припознао и неби зажелио, да се она уздржи у пуној мјери, да спокојне дане и тај род наш и од рода родови поживу. Но за уздржање слободе и прво и најглавније нам се средство бити види слога. Залуду нам без ње права наша, залуд сви труди и љепе намјере наше! — Слогу пак иштемо од учени људи, који се око светог званија преображења народњег труде. Не раскомадани но у љубави узајмности око тог посла да раде, и оставивши на страну сваку себичност, сваку побочну мисао нека међу собом свети савез склопе. У томе савезу праву истину, и благостање народно сложно истраживати им ваља, па по томе народ обавјешћивати, упућивати и к напредку водити треба. На то је учена класа и по природи, будући моћним умним средсттама надарена, а и по дужности, која јој као грађанима у држави пристои, позвана. Та није држава, није народ трошке толике за уздржање толики учебни завода чинио, нити чини из те само једине цјели, да се њи два или више лакше ухљебити могу! — Благоти се пак за срећу

рода свога радећим, они ће за доброчинство њиово у себи задовољство осјећати, они ће и од народа, кад овај, с науком њиовом просвјештен прогледи, свакад с дужним уваженијем, с дужним почитанием предусретани бити.

Но за одржање слободе иште се слога од народа, да доказану од мудри и за добро рода радећи мужева истину радо прими, њој сљеде и да се њој покорава. Залудуће најбоље ствари и најкористнија предлагања од паметни и родољубиви људи чињена бити, ако народ све сложно примао не буде. Нека притом и представници и управитељи народњи, оставивши на страну злопаку ону мисао, ако се код кога налази, као да ји положај мјеста веће, у ком се находе, нека велим, и они познаду да су људи, сљедбено да и погрјешити могу, па у томе увјерењу, да отворе уши и радо да послушају и приме добре и користне савјете, ма и од млади људи они излазили; и да се одма не срде, ако би родољуби, бранећи вјечна начела благонравија, правде, љубави и пр. штогод и предложили и рекли, које неби се с посебним начелом њиовим слагало.—

Слога дакле треба и добра воља код учени и разумни људи, да што је добро и користно предлажу и од сваког насртања без сваког лица пријатија бране; но слога иштесе и добра воља и од осталог народа к примању и употребљавању добри и користни савјета. На овај ћемо начин уздржати слободу и красне плодове њене уживати. Да живи дакле права слога међу нама а с њом и постојана слобода!

П.

III. Жабаљ 8. Јан. Бечкерек, кои је у почетку покрета нашег прва мета тежње наше био, данас је сасвим од Мађара очишћен.

Данас после подне дођоше у Жабаљ два официра од Ваза Регементе, и још 2—3. знатнија млада Србина, кои нам овако приповједају :Мађари како чуше, да Будим и Пешта пала, држаше одма у Бечкереку вармеђску скупштину, и закључише, да све касе и знатније ствари из Бечкерека у Сегедин оправе; међутим и варош је на Крстов дан држала своју скупштину, и пошље једну депутацију одпаднику Србском, а Кошутовом Генералу Дамјанићу, да га запита, јесу ли сигурни, и како се владати имају? Он им одговори, да он по заповести мора са војском одлазити, и да ће за месец дана доћи,—а муђутим да се владају, како знаду, а кои што сумњају, да могу с њим заједно. А треба знати, да је та војска, коју Дамјанић има, дошла у Бечкерек из Вршца и Беле Цркве, и да су обадве ове вароши Мађари сасвим оставили, и кад је Дамјанић дошао, онда му је Киш предао команду, и напред отишао Ердељу, да Бема, кои је тамо са свим обкољен и одсечен избави. Дамјанић пак јуче иста два официра пошље напред, да квартире спрањају за његову војску, а они место тога измакну овамо у Ш. Баталијон: по њиовим, речима Мађари су имали данас из Бечкерека се кренути, а људи, кои нам овај час из Елемира дођоше, потврђују, да се јутрос око 5 — 6. сати ларма и добоши у Бечкереку чули, кад су се Мађари на пут спремали. Они ће вечерас у Торду, а после у Арад, да на њега и на град срећу покушају, а отуд ће како им било у Дебрецин. И тако је Бечкерек, у ком је 9. Баталијона било; 3. регуларна; Ваза, Мигуел и Рукавина, 5. бат. гардаша, и 1. бат. правилног Хонвиди, са 29. топа: од кои: 2. хаубице, 6. 12 фунт. и 15. 6 фунт. опроштен је данас од свега тога, и пре њега још Вршац и Бела Црква.

Кад су се Мађари на пут спремали, хтедоше једно 30 —40. знатнији Бечкеречки Србаља за јемце повести, ако би наши оставившим Мађарима или Мађаронима, кои би петље имали остати, каква квара учинили, но ови кои су били уписани, осетише се, и разбегну се, између кои су и ова 2— 3. овде.

Ово су дана оружије од Бечкеречана и околни места и швабски и Србски и од сами Мађара купили, да неби наши оружија нашли, а друге Мађаре да сасвим оружају, јербо веле да ће сад 500,000 Мађара ићи да Пешту и Будим на ново освоје. Ако ји на целом свету толико за војника има, лака им земљица до Пеште. Међутим већ се распростиру код њи гласови, да је Шлик у Дебрецину, и да је Кошут од сами Мађара у Дебрецину убиен. Да ли пре или после предаје. и јели у обште све ово истина, још треба да се потврди.

Сваки час очекујемо, да чујемо. да је из Врбаса Мађ. војска горе отишла, јербо се и она на то спрема Данас су из Бечеја 14. гардаша, Влаха, овамо прешли, а на Мошорину ноћас 13. топција царски: 2. каплара, 5. Обер канонера, и 6. прости топција.

У Меленци, Елемиру, и околни мести нема већ од неки дан ни једног Мађара; а наши су од ово неколико дана у Ботошу и Орловату, и само су чекали, да се Мађари очисте, као што су наши већ о том извештени били, па да олакше, или управо без икакве муке у Бечкерек уђу, као што је то сигурно са Вршцем и Белом Црквом учињено, и тако се под пуно надати можемо, да ћемо до недељу дана сав Банат с нашом војском прекрилити; а кад се Бечкерек освои, онда и Шајкашке поште дуж Тисе неће нуждне бити, које сад читав баталијон један износе, и Шајкаши ће с три бататалијона своји из Сентомаша у Бачку побједоносно упасти, и њу до граница Војводовине наше освоити моћи.

9. Јан. у јутру. Овај час одлазим у С. Бечеј, јербо синоћ је око 10 — 11 сати дошло из Феудвара писмо, које јавља, да је у Феудварцу депутација С. Бечејска, која С. Бечеј предаје, пошто је сва војска Мађ. из њега горе отишла. Сутра је опредјелен дан, да наши из С. Томаша на Врбас ударају, ал већ се из њега види, даће Мађари и сами из Бачке и Баната да се чисте, и по томе и из Врбаса ће отићи, и то ако и нису хтели, у сљедству случаја са С. Бечејем морају. С Богом; писаћу ти из Бечеја више што.

Сурдучки улази с војском у С. Бечеј, и мал' те неће поћас у Т. Бечеј. Из Бечеја дође нам човек, кои јавља, да у Бечкереку већ никога на беломе свету нема.

У Земуну. Тек што је „Напредак" изјавио жељу и потребу комисије, која ће наше устројство израдити, Патриарх је комисију такову одредио и сазвао. У њу је позвао 15 људи. А људи су ти: Ђорђе Стратимировић као председник: као чланови: Ђорђе Шпирта, Јаков Живановић, Прота Стаматовић, Аудитор Рајачић, Димитрие Орељ, Алекса Костић, Кристоф, Рићички, Мојсило Ђорђевић, Јован Хаџић, Стеван Петровић, Сергие Каћански, Ђорђе Стојаковић. Још се ова Комисија није скупила. Желити је да ови људи почну радити што је могуће пре.

Новине ваше или паче оно репато - јот трзају наши фарисеи за реп из дана у дан, а особито у вече у славенској кафани. Кажу они, да је то по плану шокачке пропаганде, која центрум у Бечу има. Гледајте докле предрасуда и сујевјерије долази. По њиовом рачуну био је и Мушицки у пропаганди шокачкој, јерје и он с јотом писао. Што је матори Јовановић У Н. Саду политичном напредку, то је овдје Тоша Радисав у књижевном. Њему је јошт превод „Тускуланскіи испитанія" нај србскија књига. Ал тако је свуда са свакомнајразумном новости. Старовољама је оно свето у чем се нашао. Робу је мило робство јер незна шта је слобода.

Задар 23 Дек. Код нас овдје родољуби својски настое о утемељењу друштва Славјанског под именом Липе, на кое је ревностни Србљин и посланик наш у Кромјежиру Др. Петрановић принесне код тамошње браће Славјана купити почео, и већ ондје лепи одзив нашао. Гледајући пак на премали број нас овдје чисто Славјански мислећи, и на незгодне околности у коима се барем још сада сва славјанска предузећа наша налазе, признати мора сваки да без помоћи такове од стране браће наше Славјана, тешко би ми овдје што таковог засад, и при најбољој жељи нашој, установити могли. Да ће пак од велике користи за народност нашу у Далмацији друштво ово бити, таити се неда. Једино би само желити било, да чланови друштва овог, одбацивши од себе свако пристрастије и предсуду, за главну цјел тежења своји поставе себи корист народа свога. Чисто родољубие, слога и братинство нека их к томе руководи. — Желити је, а по свој прилици тако ће и бити, да ће друштво ово лист какав издавати, коим ће се на ум и срце народа нашег у овој провинцији дјејствовати. Љубов, слога и братинство иште, да лист овај и с кирилицом барем с једне стране печатан буде, како неби на жао учињено било Србљима православнима коих до 82.000 у провинцији овој има, и кои се писменима овима увјек служе, нити би их за главу забацили или с другима замјенили. — Чланова има досад у граду овом пописани до 200. До њеколико дана држаћемо прву скупштину, у којој ће се председник и друга за дјеловодство потребна лица изабрати, и комисија једна одредити да правила сачини и скупштини на претресање предложи. Какав дух у скупштинама овим нашим владао буде, и како ће предузеће ово напредовати јавићу вам. Бог би само дао, да се изметак какви међу нас (а тима се овдје сад особито надати можемо) не увуче и да нам посао кварити не почне! — Но ваљда знаћемо га и побједити! —

П.

Са Дрине. Свуда коекако ал у Босни никако. Турци оће да нас прождеру. Сад ће опет из Зворничке наше многи поштен човек страдати. Овдје су Срби јадни, видећи да се нико на њи необзире, видећи

да би се Турака ослободити могли, а желећи с њима се изравнити, желећи се робства отрести, били начинили до 18 топова од трешње. Топови ови имали су само по три четири гвоздена а оно друго дрвена обруча. Ај невјеро кад ли ће те нестати. Један се несретник нађе, кои је у овоме послу био, и кои оде Паши Зворничком те му посао овај открие и каже мјесто, на ком су топови сакривени били. Паша је топове дао донети а већ дао и оне ватати, кои су у томе послу били. Нема Бога, кои ће им сад помоћи.

Турци су Мађарима били наклоњени и једнако желили, да мегдан над Србима одрже. Наши људи, кад су одавде тамо у помоћ полазили, звали су и Турке, а особито Ужичане. Једно 12 њи отишло ји је. Да видите, с чим су ји од Мађара одбили, Кажу им Срби: не лудујте Турци; неиде Мађар само на Србе већ оће и на Турке; докле има шљива Мађаруша и њиовог гробља, дотле кажу Мађари да је њиово и да им ваља отимати. Турци на то: Бога ми ће бити тај враг, а мацаруша и гробља мађарског пајвише у Босни, него би баш требало да и наш Падиша дигне војску на тога крмка. Тако су наши потурчењаци сад мало, ал врло мало мекши. Није им сад тако мука, кад чују да су Срби Мађаре потукли, као што је пре било.

СЛОВАЦИ.

У Бечу 15 Јан. За Словаке зло пишу Моравске Новине. Да Бог да, да небуде истина! 4-ог. су веле те новине, Мађари, кои су били 2-ог. узбијени вратили се натраг на Жилин са 9000 Хоивида, понајвише Неоградски, а затекли су око 2000 Словака под Штуром, Хурбаном, Захом и Блудеком, остављени од регулаша Фришајзена и Геца, кои су отишли на мост. Ту су Словаци тако разбијени, да их је до 300 пешака пало, а од коњаника 75 (95 их је свега било:) Цаха су мртвог у Тешин однели, Хурбана тежко рањенога, такођер за Штура кажу, да је погинуо од пушке. Блудек се извињавао, да ние крив, стајавши под командом од Фришајзен и Гец кои су кажу муницију у цркви Жилинској заторену били оставили. Многи веле, да се баш нарочито гледа, да народ сам напредује и прокопше, него све да буде војском регуларном изређено. Ви знате шта је у Штуру изгубљено, од кога Словаци учениег, честнијег, поштениег и за народност своју јадну и потлачену одушевлениег човека немају. Није то Кошут, кои се обогати са пропасти народа, кои се слави поред срамоте крајње Мађароршага цјелог, кои вјешати даје стотине и клати хиљадама Хонвида само да сам може да побегне; но овај, господине мој, остао је честан, и сирома до конца живота свог кратког а полезног и даде овај за род. Слава му!

ПОЉАЦИ.

Лвовске новине у званичној страни јављају, да су бунтовници под Бемом, кои су у Буковину били упали, одатле узбијени у Ердељ.

Исте новине имају проглас генерала Хамерштајна, коим мође Галицију, Кракаву и Буковину у стање ратно. Оружие се свуда одузимље; грађанске су власти подчињене војеним; све новине, осим поменути и Газете Краковске преставесу излазити; а и ове стое под назором солдачким. Право састанка или друштва престае; за пасоше су строжие наредбе учињене а преки суд оглашен је за оне, кои оружие недаду; за оне кои пошту, Курире заустављају; за оне кои на живот и имање нападају; за оне, кои с бунтовницима ступе у споразумљење; за оне, кои се у гомилу скупљају па се на позив први неразиђу. Под војнички суд долазе они, кои разносе шкодљиве гласове, кои носе бунтовне знаке, кои повреде преписе пасошке, кои стају на пут ратним подвозима. Ради тога су војене комисије постављене у Трнову, Лвову и Кракови.

(Пресе) Кромјериж 13 Јан. Овдје се здраво говори, ал треба да се потврди, да су Руси против Мађарског Генерала Бема већ у Буковину ушли.

МАЂАРИ.

(Пресе) Пешта. Из Дебрецина је дошла депутација од 60 избрани грађана у Пешту, да се Маршалу подчине и у обрану царску препоруче. Тако звано Мађарско Правителство у свом бјежању повукло је са собом у Солнок све Локомотиве и повадило је шине од гвозденог пута.

ИТАЛИЈА.

Тиролском Гласнику пишу, да ће се рат наново започети и да је стари Маршал наумио сам рат започети. Миланезци су 3 Јануара светковали годишњи дан за оне, кои су као прва жртва за револуцију пали. Сви су дућани били затворени, нико није радио, Господе и Госпое биле су у црно обучене.

Из Панчева добисмо писмо, у ком нам се јавља, да је на Панчеву 500 цигана коњаника прешло.

Ово дана рјешава гл. Одбор, да он наново ступа у власт, коју је Одбор одъ 1 Маја имао.

Ми овај Одбор сматрамо као разне струке правителства а Патриарха као главу Правителства.

По томе сматрамо њиова закљученија од ови дана као повод к новим нередима.

Спрам веће части чланова тога тако званог гл. Одбора изјављуемо ми коначно наше неповјерење, кое сбог тога, што су досад показали да за њи ни мање власти нису камо ли вровна, кое зато, што је 1 његовим рјешением, 2 долазком Војводе а 3 последњом скупштином и у сљедству ове учињеног устројства постао излишан и престао.

Ово за сад. У првом броју обширно.

Наши војници отишли су у Врбас. Мађари су већ били отишли. У овом мјесту чинили су изступленија, која нам нимало чести неслуже. Код команданта је велика кривица. Одбор Сентомашки иште изселење. Сутра улази Книћанин у Бечкерек. С њим је и Патриарх.

ФИНАНСИА.

Код нас има 8 Министерства. Ми смо досад претресали Полицију и економију и показали да неваља ни једно ни друго. Полит. Просвјете, цркве, санитета и Дипломацие Министерство досад нит је било нуждно, нит је кое што радило. Бар ми нисмо могли њиова дјела угледати. Али има јошт једно, кое ради. То је Финансиа. Она свое рачуне крије као Змија ноге. У њене тајне неможемо тако лако доспјети. Само што кои пут чуемо, да се по касама паучина вата и мишеви легу.

Ред дође и на те Финансио; и стобом се морамо за здравље упитати. Морамо те питати: да ниси празна, гладна? колико центи имаш дуката, колико товара талира, колико кола Цванцика, колико дењкова флиспапира? Још ће мо те питати: ко ти је шта, ко колико дао? од кога си колико чега узела? ком си колико, нашто, зашто, кроз што дала? Јесили кои милион више у себе стрпала него извадила? јеси ли штогођ прђие стекла?

Покажи нам лице твое госпоице коју толики воле. Још се спреми да ти очи, зенице, обрве, нос, и зубе загледамо. Ако се узјогуниш, ако будеш хтела бити Туркиња а не Европејкиња, проћи ћеш, као и твое две друге, Полициа и Економија.

Сад ће мо ти још и то казати, да ти неваља посао, што, кад од једног примиш пару, узмеш трубаљку, па се дубраве разлежу од твое хвале, а од другог примиш золоту, мариаш, кад кад и креташ, па ћутиш као да си нема, и чиниш се невјешта. И Госпе се осрамоте ако су несљедствене. Ако те окупимо, да и ти будеш сљедетвена, имаћеш посла, док одтрубиш све оно што си примила. — Гледај да ти се не замјеримо, јер је то код нас јефтино!

ОГЛАСИ.

ЗИМЗЕЛЕНИ.

КАЛЕНДАР ЗА 1849 ГОДИНУ

од

Андрића.

Изићи ће с концем ове недјеље из штампе. Кои календар овај имати желе, нека се обрате код досадашњи скупитеља.

СЛАВЕНСКА ВИЛА.

Спјевао

Љубомир Ненадовић

година 1847 на Некару у Њемачкој.

Сад је у штампи и до десетину дана биће готова. Књига ова биће велика 3 таб. и по. Цјена је десетак. Ко има вољу може се предплати ти или код сачинитеља или у печатњи Медаковића.

Брвотиском Дан. Медаковића.